

ПСИХОЛОГІЧНІ ВИМІРИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

Тернопіль
19-20 жовтня 2018 року

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Факультет педагогіки і психології
Кафедра практичної психології
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Східно-європейський слов'янський університет (м. Ужгород)
Гуманітарно-природничий університет імені Яна Длугоша (Польща)
Вища лінгвістична школа у м. Ченстохово (Польща)
Південночеський університет (Чехія)
Вища школа Humanitas (WSH) у м. Сосновец (Польща)

ПСИХОЛОГІЧНІ ВИМІРИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
з нагоди 20-річчя кафедри практичної психології**

Тернопіль, 2018

УДК 159.923
ББК 88.4
П 69

Рецензенти:

Кравець В.П., доктор педагогічних наук, професор
Буняк Н.А., доктор психологічних наук, професор

Рекомендовано до друку вченою радою
Тернопільського національного педагогічного університету імені В.Гнатюка
(протокол № 2 від 2 жовтня 2018 року)

Психологічні виміри розвитку сучасної освіти України в умовах євроінтеграції, 19-20 жовтня 2018 р.: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 20-річчя кафедри практичної психології / упорядники Г.К. Радчук, З.М. Адамська, І.П. Андрійчук. – Тернопіль, ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2018. – 272 с. – Укр., польс., англ.

У матеріалах Міжнародної науково-практичної конференції «Психологічні виміри розвитку сучасної освіти України в умовах євроінтеграції» здійснено психологічний аналіз найбільш актуальних проблем сучасної освіти, проаналізовано аксіологічні вектори її розвитку та психолого-педагогічні засади реформування і визначено проблеми становлення культури життєвого самовизначення сучасної молоді. Матеріали учасників науково-практичної конференції адресуються професійним психологам та широкому колу освітян.

Усі матеріали збірника подаються в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

УДК 159.923
ББК 88.4
П 69

© Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Адамська З.	Фасилітація як передумова розвитку діалогічної культури майбутнього психолога.....	101
Андрійчук І.	Використання гуманістичних технологій у професійній підготовці майбутніх психологів.....	103
Галян І.	Глибина смисложиттєвих переживань як чинник становлення майбутнього педагога.....	106
Галян О.	Використання ідей гуманістичної педагогіки у підготовці майбутніх педагогів до реалізації принципу суб'єктності учня в освітньому процесі.....	109
Демків В., Любінський В.	Психологічні аспекти розвитку творчої активності майбутніх фахівців-дизайнерів.....	111
Дереча А.	Динаміка професійної самосвідомості студентів-психологів.....	114
Дуткевич Т.	Формування гуманістичних цінностей майбутніх учителів у процесі аналізу педагогічних конфліктів.....	116
Заставнецька Я.	Стан сформованості самоорганізації у педагогів загальноосвітнього навчального закладу.....	119
Калаур С.	Потенціал акмеологічного підходу під час професійної підготовки менеджерів соціокультурної діяльності.....	121
Карпенко Є.	Емоційний інтелект у роботі психотерапевта.....	124
Кондратюк В.	Гендерні особливості використання механізмів психологічного захисту студентами під час навчання у виші.....	126
Кузьменко Т.	Емоційна стабільність як основа гармонійного особистісного та професійного розвитку студента-психолога.....	129
Магдисюк Л., Павлова Б.	Особливості професійного вигорання працівників екстремальних професій.....	132
Мешко Г., Мешко О.	Професійне самовизначення майбутнього вчителя у фокусі становлення його педагогічної позиції.....	134
Панченко С.	Нові можливості післядипломної освіти педагогів: формальний та неформальний виміри.....	136
Панчук Н.	Ціннісний компонент професійно-особистісного становлення майбутнього фахівця.....	139
Паркулаб О.	Екзистенційні цінності як чинник актуалізації особистісного потенціалу майбутніх психологів.....	141
Періг І.	Прогнозування на етапі професійного самовизначення майбутніх психологів.....	144
Приходько Ю.	Професійний відбір як чинник успішної фахової підготовки практичного психолога.....	146
Радчук Г.	Психологічні орієнтири розвитку освітнього процесу....	149
Савицька О.	Цільова спрямованість особистості майбутнього фахівця в контексті становлення його суб'єктності.....	151
Савчин М.	Теоретико-методологічні засади психологічної практики в контексті духовної парадигми.....	153

особу з високим (оптимальним) рівнем самоорганізації, а 16% оцінили рівень самоорганізації керівника як допустимий.

Отже, виходячи з результатів проведеного дослідження, педагогічна самоорганізація являє собою комплексне особистісне утворення, яке передбачає самонавчання, самовиховання, самоконтроль. Оптимальний рівень самоорганізації, самоконтролю та самодисципліни в педагогічному колективі сприяє хорошим показникам в роботі, позитивно впливає на психологічний клімат серед педагогів та спрощує задачі управління для адміністрації школи. Водночас, рівень самоорганізації більшості педагогів потребує свого підвищення, що ставить перед адміністрацією школи відповідні завдання у контексті розвитку педагогічного колективу. Перспективним напрямком дослідження вважаємо вивчення системи управління педагогічними колективами, що сприяє формуванню у педагогів високого рівня самоорганізації.

Література

1. Гарафонова О. І. Управління змінами: теорія, методологія та практика : монографія / О. І. Гарафонова; Мін-во освіти і науки України, КНУТД – К.: КНУТД, 2014. – 363 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко – К.: Либідь, 1997. – 1040 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад пед наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Кульневич С. В. Теоретические основы содержания самоорганизуемой воспитательной деятельности : автореферат дис. доктора пед. наук / Воронежский пед. ун-т. – Ростов-на-Дону, 1997. – 39 с.
5. Новаченко Т. В. Методики діагностики педагогічної самоорганізації майбутніх учителів / Т. В. Новаченко // Вісник психології і педагогіки. – 2010 р. – № 4. – С.14-15.
6. Терещенко Т. В. Теорія організації : навчальний посібник / Т. В. Терещенко; Міністерство освіти і науки України, Хмельницький університет управління та права. – Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2015. – 335 с.
7. Чернишова Є. Р. та ін. Теорія та практика управління професійним розвитком науково-педагогічних та педагогічних працівників в умовах трансформаційних змін в освіті : колективна монографія. – Луцьк : ВежаДрук, 2015. – 295 с.

Калаур Світлана
м. Тернопіль

ПОТЕНЦІАЛ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Професійна діяльність бакалавра за спеціальністю 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» здійснюється в галузі соціально-гуманітарного

знання, теорії соціокультурної діяльності; культурної політики і управління; соціокультурного менеджменту і маркетингу; соціокультурної творчості, дозвілля, рекреації й туризму; соціально-виховної та культурної діяльності й освіти. Тобто у найбільш загальному контексті цілями навчання студентів у ЗВО є формування і розвиток загальних та професійних компетентностей у галузі соціокультурної діяльності й управління діяльністю закладів соціокультурної сфери.

Під час професійної підготовки майбутніх фахівців вагому роль відіграють правильно підібрані концептуальні підходи. В. Галузинський та М. Євтух [2] вважають, що підходи, з психологічної точки зору, виступають у якості комплексних і взаємопов'язаних впливів на студентів, що допомагають формувати професійно успішну особистість. Саме через підходи, як світоглядну категорію, відображаються соціальні настанови, які орієнтують викладацький корпус на реалізацію певної сукупності взаємопов'язаних форм, методів, прийомів та засобів практичної діяльності. Ми переконані у тому, що підхід відображає концептуальні засади організації освітнього процесу, виступає носієм узагальненої інформації, охоплює найбільш адекватні методи, форми, прийоми організації освітнього процесу під час формування у студентів готовності до професійної діяльності. Вважаємо, що серед усього спектру методологічних підходів провідну роль посідає акмеологічний підхід.

Акмеологічний підхід позиціонується у роботах українських науковців С. Архипової, О. Остряньської, С. Пальчевського як такий, що базується на професіоналізмі та складається із чотирьох взаємопов'язаних підсистем: професіоналізму особистості, професіоналізму діяльності й поведінки та продуктивної Я-концепції [1, с. 51]. Цей підхід є гуманістичним, оскільки створює умови для розвитку особистості майбутнього професіонала, сприяє самопізнанню та спрямований на актуалізацію професійно-особистісного потенціалу. Він допомагає здійснити осмислений пошук ефективних шляхів організації освітнього процесу і передбачає досягнення максимально можливого («акме») кожним студентом у стінах ЗВО. З цієї точки зору, основна мета застосування акмеологічного підходу полягає у формуванні в майбутніх фахівців практичних умінь акме-компетентно вирішувати широкий спектр завдань під час виконання своїх майбутніх професійних видів діяльності.

Так, майбутні менеджери соціокультурної діяльності мають навчитися реалізовувати такі види діяльності, як:

а) творчо-виробнича (розробка культурних програм і соціально-культурних заходів, спрямованих на творчий розвиток дітей, молоді і дорослих, організацію дозвілля населення);

б) організаційно-управлінська (здійснення менеджменту і маркетингу у сфері соціокультурної діяльності, здійснення керівництва закладами культури);

в) художнє керівництво діяльністю закладів культури (визначення мети і пріоритетних напрямів творчо-виробничої діяльності закладів культури, що реалізують соціокультурні технології (культурно-просвітницькі, культурно-охоронні, культурно-дозвільневі, рекреаційні тощо));

г) науково-методична (науково-методичне та інформаційне забезпечення соціокультурної діяльності, надання інформаційних і методичних послуг, а

також поширення інноваційного досвіду діяльності закладів соціокультурної сфери в контексті реалізації завдань державної культурної політики, соціального і культурного виховання громадян);

д) проектна (участь у розробці і обґрунтуванні соціокультурних проектів і програм);

е) педагогічна та соціально-виховна (проведення теоретичних і практичних занять з навчальних дисциплін соціокультурної діяльності в загальноосвітніх закладах та установах позашкільної освіти, закладах перепідготовки і підвищення кваліфікації у сфері культури і мистецтва, закладах соціально-педагогічного спрямування).

У практичному аспекті акмеологічний підхід планується реалізувати у такій послідовності: 1) системне проектування акмеологічного освітнього середовища у ЗВО на основі стимулювання у студентів внутрішнього прагнення до успіху; 2) формування акме-мотивації (внутрішня спрямованість особистості на особистісний і професійний розвиток та вдосконалення) та акме-здібностей (індивідуально-психологічні властивості майбутнього фахівця, які забезпечують підтримку його висхідного поступального професійного розвитку); 3) оновлення змісту професійної підготовки на основі запровадження інноваційних освітніх технологій; 4) системний аналіз результатів, яких досягають студенти, та внесення коректив у їхню подальшу професійну підготовку.

Під час його впровадження вважаємо за доцільне цілеспрямовано проводити аналіз мікро- та макрохарактеристики студентів, вивчати чинники, які сприяють досягненню особистісних вершин під час вивчення професійно орієнтованих навчальних дисциплін. У контексті акмеологічного підходу плануємо розробити конкретний акмеологічний супровід освітнього процесу та підготувати професійно орієнтовані завдання.

Отже, для того, щоб сформувати у студентів професіоналізм ще під час навчання, необхідно дуже виважено підійти до вибору наукових підходів. Вважаємо, що акмеологічний підхід передбачає поступову переорієнтацію домінуючої освітньої парадигми, де переважає трансляція знань на основі пояснювально-ілюстративного викладання, на інноваційну, яка зорієнтована на максимальне вдосконалення особистісного потенціалу та досягнення студентами «акме».

Література

1. Архипова С. П. Основи андрагогіки : навчальний посібник. Черкаси : ЧДУ-УжНУ. 2002. 92 с.

2. Галузинський В. Г., Євтух М. Б. Основи педагогіки та психології вищої школи. К. : ІНТЕЛ, 1995. 168 с.

УДК 159.923

ББК 88.4

П 69

Рецензенти:

Кравець В.П., доктор педагогічних наук, професор

Буняк Н.А., доктор психологічних наук, професор

Рекомендовано до друку вченою радою
Тернопільського національного педагогічного університету імені В.Гнатюка
(протокол № 2 від 2 жовтня 2018 року)

Психологічні виміри розвитку сучасної освіти України в умовах євроінтеграції, 19-20 жовтня 2018 р.: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 20-річчя кафедри практичної психології / укладачі Г.К. Радчук, З.М. Адамська, І.П. Андрійчук. – Тернопіль, ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2018. – 272 с. – Укр., польс., англ.

Підписано до друку 02.10.2018р. Формат 60/84x14. Папір друкарський №1.
Друк Rizo. Гарнітура Times New Roman – 14.
Умовних друкованих аркушів – 16,9.
Замовлення № 529. Наклад 300 прим.

Видрук оригінал-макету
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира
Гнатюка
46000 м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №2043 від 23.12.2004 р.